

Nro. 23.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Mártiusnak 18-dik napján 1796-dik
esztendőben.*

Hadi Környüldállások.

Valamiképen a' Fr. respublika, úgy az ellenha-
dakozó izövettséges hatalmasságok is rendki-
vül való készüléteket tétetnek a' következő táboro-
zásra. Itten *Bétsben* mind a' Fels. udvari hadi
Kancellária, mind a' fegyver készítő műhelyek
szüntelen való munkásságban vagynak, úgyhogy
még vasárnapokon sem engednek magoknak pi-
henést. Ritkán múlik el olyan nap, a' mellyen
a' *Rénusi* és *Olasz Ország*í armadiákhoz vagy gya-
log vagy lovas tsuportok itten keresztül ne masi-
roznának. Kiváltképen a' lovasság öregbitésében
foglalatoskodik a' hadi kormány ízék, 's e' vég-
re minden örökös tartományokba commissáriu-

sokat küldött lovakat venni, noha már ennek-
előtte más idegen tartományokból is sok lovak
hozattak.

Hasonló készüléteket tétetnek a' Frantziák.
A' *Düsseldorf* környékén építetni kezdett földi
erősségek még sem készültenek el, még most is
minden nap egynéhány száz paraszt munkások
dolgoznak azokon; a' *pallisádák* készítésére fe-
lettébb sok fa hordatik. A' szüntelen változó's
egyik helyből a' másikba masírozó Fr. seregek
miatt lehetetlen a' *Düsseldorfban* fekvő katoná őri-
zetnek számát meg határozni. Sok tehetősebb
lakosok meg únván a' kvártélyosoktól okoztatott
alkalmatlanságokat, ki költöznek honnyaikból.
A' *Bergi* hertzezség fel akarván szabadúlni a' sok
mindenféle requisitio alól, ereje felett való sum-
mát ajándékozott a' Fr. reszpublika számára. Ak-
kor ugyan fel óldoztatott a' requisitio alól, hanem
már most újobban az alá vettetett, és valamint
más tartományok, úgy ez is köteles az erőltetett
költönözésben részesülni.

Német Ország.

Wéselből íratik Mart. 2-dik napján, hogy
Jourdán Generális el érkezett már a' kórmánya
alatt lévő Fr. armadiához, holott nagy örömmel
és tisztelettel fogadtatott a' katonaság által. *Joubert*
nemzeti képviselő meg hagyatván előbbi hivatal-
jában, reája bízott a' *Maás* és *Rénus* vizei közt
fekvő Német tartományoknak új organizatiója. —
A' hadi seregeknek reformatiója is el kezdődött, úgy
hogy 6 batallion 3 batallionra olvasztatott. Ki-
váltképen a' Német nemzetbeliek, a' kik a' Fran-
tziák közzé olztattak, zúgolódnak ezen új rende-
lés ellen.

Azok a' *Moguntziai* klúbisták a' kik a' múlt
Novemberben a' Cs. K. armadia által meg vere-
lett Frantziákkal együtt elsőben *Metzbe*, annak-
utánna *Saarbrückbe* és *Trierbe* költöztek, hogy

annyival kedvesebbekké tehessék magokat a' Frantziák előtt, szorgalmatosok a' hadi satznak befzedésében.

Olasz Ország.

Báro *de la Torre* a' múlt Febr. 18-dikán indult ki *Turinból Béts* felé, hanem mi végre küldetett légyen ide, senkinek is tudtára nem adatott. A' következett éjjel *Caroglio Marquis* is posta kotsira ült, a' kit a' Frantzia kis affzony udvarlására és tiszteletére küldött a' *Szárdiniai* király. — Noha a' fegyverszűnés még ekkorig sem tétetett közönségesé a' *Pedemonti* armádiánál: mindazáltal 3 héttől fogva mind a' két hadakozó fél tensesen viseli magát.

Genuból írják, hogy a' *Genuai* földön letelepedett Fr. seregeknek táplálására bővséges eleseg és költség küldetett; hogy 2 *Anglus commissariusok* mentenek légyen *Madridba* olly követséggel, hogy azon Kir. udvar közbenjárása által békességre tzelező alkuba botsátkozzanak a' Fr. republikával; sőt végtére azt is, hogy a' Spanyol komendánsoknak parantsolat adatott az alattok lévő hadakozó hajóknak fegyverből való kiöltöztetésekre.

Austriai Belgium.

Brüsszelből Febr. 25 dikén. Azt mutatták a' környülállások, hogy nem sokáig fog a' fegyverszűnésnek ideje tartani. Sok Fr. seregek, a' melyek eddig *Luxemburg, Thionville* és *Metz* környékén való kvártélyaikon pihentek, a' *Mósel* vízéhez parantsoltattak marsirozni. — *Pichegrü* és *Jourdan* Fr. Generálisok *offensive* akarnak dolgozni. Mind a' két hadakozó fél köröm szakadásig készül a' hadakozásra, úgy annyira, hogyha békesség nem lesz, három s 400000 fegyveres ember fog a' *Rénus* két partjain táborozni, és nem csak a' *Izarazon*, hanem még a' nevezett folyó

viznek sikos hátán is viaskodni egymással. *Bonnban, Andernachban, Kolóniában, és Koblentzen* öly fél gallyákat készítettek a' Fraatziák, melyeken ide 's tova, fel 's alá járhatnak a' vizen, *Dünkirchenből és Ostendéből* küldettek azokra hajós legények. — A' várasunkon keresztül masirozó Fr. truppok egymást érik, a' requisitió alá vettett lovak mindenütt ölzve gyűjtetnek, a' mellyekért most tsak obligációval lizettett a' hadi minister, azt igérvén, hogy 6 hólnap múlván minden darabért 15 luidort fog lizetni.

Frantzia Ország.

A' *Párisi Journalisták* keveset ügyelnek a' Directoriumnak azon parantsolatjára, melly általa' nyomtatásban való nagy szabadságot meg szoritani akarja. Eggyik közzülök ekként nyilatkoztatja ki arról való gondolatjait: „Néhány elfzendöktől fogva, *úgymond*, reggeltől fogva estélig szüntelen a' szabadságról való szó hangzik füleinkben, holott soha sem vólt a' Fr. nemzet jobban meg szoritva, el nyomatva, és nagyobb nyomorúságba ejtetve, mint a' miolta a' respublika nevet viseli. A' szabad tettés szereznt való tömlöztöztetést keményen meg tiltották a' törvények: még is mindazáltal sokkal sürűbben húllanak most a' *Lettres de Cachet*—ok, az az, a' fogságra küldő petsétes levelek, mint az előbbi kórmányszékek alatt. — Egy közönséges tisztviselő sem büntetik azért meg, sőt neveti, ha valaki ellene panaszt tesz, hogy napjában négy 's öt ártatlan embert is fogságba tsukat.“

Petiet hadi minister rendkívül való nagy örömmel beszéllette a' Directoriumnak, hogy *Stoffet* két adjutánsával, és három inasával együtt, Feb. 24-dikén a' *Wendei ofztályban*, 's nevezetesen egy *Saugreniere* nevű helységben *Menage* Generális által el fogatván mindjárt más nap agyon lövett. Hasonló sorsra jutott egy *Maulevrier* nevű

Rojalista Generális. *Stofletnek* szomorú ki meneteletét ekként beszéli elő a' közelebb költ *Bétsi* udvari Diarium: Febr. 14-dikén egymásra bukkanván *Chaovin* divisionális Generálissal, öfzve tsaptak 's keményen viaskodtak egymással, a' melly tsátában a' *Stoflet* lovának egyik lába el lövetvén, le düllött 's maga alá nyomta a' rajta ülöt, hanem tsak ugyan meg szabadították ötet vadász katonái. Ezen Izerentsétlen történet után *Chollethez* nem meffze egy majorba vonta *Stoflet* magát. A' *Párisi* gránatérosok vezérje *Loutil* Feb. 22-dikét követett éjjel maga adjutánsával 's 200 embereivel körül vévén azon majorot, a' szoba ajtaján bé kopogtatott, 's a' ki vagy? kérdésére ezt felelte: *Rojalisták*. Szabadon bé botsátván, egyfzeribe *Stoflethez* 's a' vele benn völt embereihez vágtak, a' kik noha derekasan védelmezték magokat, de tsak ugyan le nyomattak, meg kötöztettek, más nap *Angersbe* vitettek, a' katona commissió kezébe adattak, és a' reájok mondatott sententzia fzerént agyon is lövettek. — Hasonló módon bántak egy *Nikolás* nevü *Chouáns* Generálissal, és egy *Mabille* nevü emigránsal. — Ez a' történet, nem hogy meg rett nette 's meg szelidítette volna a' *Chouánsokat*, söt inkább jobban meg mérgecsítette, 's hajlandóbbákká tette a' bosszúállásra, úgy annyira, hogy a' hová mennek, mindenütt szomorú nyomdokait hagygyák a' patrioták ellen gyakorlott kegyetlenségeknek. Megnem elégefcznek házaiknak 's örökségeiknek tűz által való el pusztításával. — — — A' szabadtság fáí helyett kereszt fákat állítanak fel, 's azok alatt esküttetik őket az Isten és a' király szolgálatyára 's a' t. Mindenütt igen sok követöket kapnak, nemtsak *Normándiában* és *Kis Britanniában*, hanem magában *Páris* várasában is, 's azzal ditsekefcnek, hogy mihelyt a' *Rénus* mellett az ellenségeskedés el kezdödik, azonnal ök is *Páris* felé indúlnak.

A' *Bétsi* udvari Diarium ekként adja elő a' *Wendei* dolgokat: Héjjában üldözik a' patriota se-

regek *Charettét* és ármadiáját, ő maga imittamott lappang az erdőkben, és a' pufzta környékeken, seregei pedig széllyel lзорattak. A' *Chouánsok* elég dolgot adnak *Hoche* Generálisnak, a' kik a' *Majne* és *Loire* osztályokban tartózkodnak, fő kvártélyok *Bourmontban* vagyon. Fő vezérjek *Chazillon*, a' ki alatt lévő hadi Tanátsnak tagjai néhány nevezetes emigránsok. Őrizetekre 300 vakmerő bátorságú *Chouáns* rendeltetett. Fegyveres magazinumok *Candéban* vagyon, holott egy *Máriani* nevű *Pedemonti* tilzt a' kormányozó, a' ki a' *Quiberoni* szerentsétlen ütközetben fogságba esvén a' *Vannesi* tömlöztből kiszökött. *Candé* körül egy-néhány tanyájok vagyon a' *Chouánsoknak*, és igen sok emigránsok vagynak köztök. A' birtokokban lévő helységek népességekhez képest kompániákra vagynak fel osztatva, és mihelyt a' patriótákat közelgetni halják, leg ottan meg vonják a' láрмаharangokat, mindenik kompánia fegyveresen maga tanyájához megy, 's véle együtt hadakozik.

A' *Versáliai* osztályban lévő papok, a' kik közt vagyon *Gregoire* Abbás is, gyűllést tartottak a' *Sz. Lajos* templomában, 's külömbkülömbféle végzéseket hoztak a' vallásra nézve. Mihelyt tudtára adatott e' dolog a' Directoriumnak, leg ottan bé záratta azon templomot, keményen meg parantsolta az osztálybéli municipalitásoknak, hogy az ilyen gyűlléseket többé meg ne engedjék, azokat a' papokat pedig a' criminále forum eleibe idéztette, hogy a' törvények szerént bányanak vélek a' bírák. A' többi közt azzal vádoltatnak, hogy a' monarchica igazgatásnak formáját jobban ditsérték a' mostani constituciónál; hogy az előbbi egyházi fenytéket bé vinni akarják; és hogy a' *Római* udvarral titkos levelezésbe botsátkoztak.

Gr. *Waldemár Károly*, Gr. *Leiningen Fridrik*, Gr. *Affeld*, és a' *Nassau-Saárbrükki* hertzeg afzony, a' kik az *Austriai* fogságban tartatott ministerek és deputátusok helyett *Párisba* tartattak, minekutánna amazok vízfíza botsáttattak volna,

ezek is haza küldettek a' Directorium által. Nem csak egy, hanem több klubjai vagynak a' *Terroristáknak Párisban*, a' kik ismét labra akarják állítani a' *Roberspiere* gonosz principiumait.

Egy *Párisi Journalista* ekként gondolkozik a' jelenvaló háborúról: Lehetetlen Angliát békeségre vinni a' szárazon, egyedül a' tengeren való hadakozás által alázhatjuk meg őket. Ezen eszköz által boldogultunk az Amerikai hadakozásban, az 1783 dik esztendei békességnél ditsőségesebbet nem kötöttünk ezzel a' hatalmassággal, az ól-tától fogva több figyelmetességgel kellett volna lennünk, 's több költséget tennünk tengeri hatalmunkra. Nem lehet reményleni, hogy olly jó vége lehessen az Anglusokkal való mostani hadakozásunknak, a' minéműt reménylettünk mi eleinte. Kedvezőbb időre kell hallafztanunk a' nekünk okozott bosszúságoknak meg bosszúlását. Európának politicus horizontya naponként mind sötétebb, sötétebb, 's újabb környülállásokkal fenyeget bennünket, a' mellyek meg nem engedik, hogy egyedül Anglia ellen foglalatoskodjunk.

Azt végzette leg közelébb a' Directorium, hogy az ármadiáknál lévő fő commissáriusok magoktól semmi parantsolatot ne adhassanak, hanem csak a' Directorium által nekik küldetett parantsolatokat hajtsák végre, vigyázzanak az ármadiákra, és a' vezérek egymás között való egygyet értésének fenn tartására, jelentsék bé a' vizsgálza éléseket, és a' meg jutalmaztatásra méltó vitézi tetteket. Egyedül a' szoros környülállások közt, és esetekben távozhatnak el ettől a' parantsolattól, hanem akkor is a' Directoriumtól fog függeni az ő rendelkezéseiknek állandósága.

A' *Párisi* nemzeti gárdistáknak fő kormányozója *Buonaparte* Generális egész Stábjával együtt az Olasz Országai ármadiához küldetett, 's helyette *Scherer* Generális tétetett *Páris* városa fő kormányozójává. A' *Thionvillei Merlin* a' *Konstán-*

tzinápolyba követségbe ment *Dübayet* Generális mellé rendeltetett, de fel nem vállalta ezen hivatalt. —

A' Fr. ármadiához rendeltetett első requisitiobéli ifjak közül sokan sokféle fortélyt találtak az odahaza való maradásra, a' tehetősebbek pénzben váltottak magoknak ez vagy amaz tagjaiknak hibáiról, 's chronicus nyavalyáikról való bizonyság levelet, mások siketeknek, némáknak, sántáknak, rövid látásúaknak lenni tették magokat s a t. 's így nyertek szabadságot az oda haza való maradásra. Az ilyen practikákra 's practicusokra nézve azt végzette leg közelebb a' Directorium, hogy senki sem lésson ezután a' requisitio alól fel szabaditva, hanem csak azok, a' kiket a' hadi minister az alól fel fog óldozni.

A' *Párisi* Politzia minister jelentette, hogy ismét más meg esmértető jelt találtak a' Fr. revolutiónak ellenségei egymás meg esmérésére, melly a' kalapjaikon lévő fehér lapos sinórnak közepén végig vonatott fekete selyem szálból áll.

Az *Austriai* *Belgiumban* lévő szerzetes Rendek semmit sem akartak a' reájok vetett erőszakos költsön fejébe fizetni: Annakokáért nemcsak katona executio küldetett hozzájuk, hanem annakfeletté annyi butoraik, a' mennyinek arával ezen adót ki lehetett fizetni, kotyavetye által el adattattak. — A' *Mosella* és *Rénus* vizei közt fekvő tartományoknak eddig való kormányozása meg változtatott. Az *Aacheni* centrális kormányfőnek helyére 6 született Féantziákból álló commissió rendeltetett ki; a' több kerületbéli polgári előjárókat az ezen commissió által ki választott ágensek váltották fel, 's ezektől függenek a' több alsóbb rangú tisztviselők, akár polgármesterek, akár bírák légyenek azok.

A' Fr. respublika finántziájáról és a' papiros pénznek mivóltáról való tanátskozásoknak még most siuts vége, mellyek, mivel a' titkos com-

missió miatt gyanúságba esett a' publicum közönségesen tartatnak. Kinek ez, kinek más projectuma vagy on e' dolog eránt. *Dübois de Crance* azt javasolta, hogy 3000 millió bélyeges és numerisált assignáták készitessenek, és az 1790-dik elztendőben hozott rendelés szerént, nemzeti jószágok tétessenek azoknak zálogául, 's valaki azokat azon árron el nem veszi, a' mellyben ki adatnak, keményen meg büntetessenek. Az erőltetett költsönözés minél előbb szedetődjek bé, adattasanak el a' nemzetnek épületjei és ingóbingó jószágai, és az az által bé jövő assignáták égettesenek meg 's a' t,

Orosz Birodalom.

Néhai Lengyel Ország fel daraboltatásában tsaknem egészlen az Orosz Birodalomhoz esett a' *Lythvániai* nagy hertzezség, mellyet örökösen özve is kaptasolt azzal a' mostan uralkodó Császárné *II. Katalin*. Az ezen tárgyról közönségesse tett hirdetményében ekként szöll a' nevezett fejedelem asszony: „*Mi II KATALIN Isten kegyelmességéből minden Orosz tartományoknak választott Császárnéja és egyedül uralkodója, Moskoviának, Kioviának, Wlodimirnek, Kásánnak, Astrakánnak, Sziberiának, és a' Tauriai Chersonésusnak, Czárnéja, Smolenskónak, Lythvániának, Volhyniának és Podoliának nagy hertzeznéje, Estlandiának, Iflandiának, Kurlandiának, Semigalliának, Zmudzianak, Koreliának, Twerksnek, Judorsknak, Perinsknak, Vlaszknek hertzeznéje; Novogradnak a' Nizóvi, Czernikhowi, Resani, Potozki, Rostowi, Jaroslawi, Bialojeswroi, Uderi, Obdorski, Kondyi, Wittebi, Mscielávi kerületeknek, és a' több északi tartományoknak asszonya, uralkodónéja, és nagy hertzeznéje; a' Kartalinski, Gruzinski, és Kobardinski tartományoknak Czárnéja, Czerkazidnak 's Igoriának hertzeznéje 's a' t. a' Lythvániai nagy hertzezség minden lakosainak, a' papságnak, a' nemességnek és a' polgároknak kegyel-*

niességünket ajánljuk. (Innen ki tettik minémű orizágoknak fejedelme légyen, és mitsoda titulussal éljen az Orosz Császárné). Az itten nevezett tartományokban fekvő varasok és faluk, így szól a' Császárné, örökre az Orosz Birodalom kormánya alatt fognak lenni, és minden karba, rendbe és méltóságba helyheztetett lakosai örökre Orosz jobbágyoknak tartatni. Erre való nézve megparantsoltuk a' mi közönséges kormányozónknak *Repin* hertzegnek, hogy minden lakosoktól vegye által a' mi örökké való engedelmisségünkre, és változhatatlan hívségünkre való hit le tételt. — És valamiképen Birodalmunknak több tartományait, úgy ezen új keresményünket is kegyelmességünk és jó teteményeink által fogjuk agazgatni, és mind mi, mind a' mi következő maradékaink arra kötelezzük magunkat, hogy nem csak ösi vallástok mellett, és örökségeiteknek birtokában, hanem minden törvényeitek, szabadságtok, és jussaitok mellett alhatatosan meg fogunk litéket tartani. — *Pétersburgban* Dec. 15-kén 1795 dikben.

Konstantin Pavlovits ifjú nagy hertzegnek a' Sax. Kóburgi hertzeg a' fíjzonnyal, kinek a' Görög vallásra lett által menetelének alkalmatosságával *Anna Teodorovna* név adatott, öfzve párosítatása az el múlt hólnapnak 14-dik napján ment végbe. Ezen a' nevezetes napon igen nagy pompa volt a' Császári udvarban; önnön maga a' Császárné Császári familiájával egyetemben *Baldachinum* alatt ebédlett, ennekfelette különös táblák mellett sok fő uraságok és aszonymságok voltak, e tvére igen fényes bál tartatott, más nap reggel egész a' fő Strázsamesterekig, kinek kinek szabad volt az ifju nagy hertzegné keze tsókolására menni; hasonló kegyelmességben részesültek a' dámák azon napnak estéjén. A' nevezett nagy hertzeg nevelői közzül következő személlyeket jutalmaztatott meg az Orosz Császárné ö Felsege: *Gr. Soltikow Miklós* udvari fő mesterének *Péters-*

burgban egy pompás házat, egy betses ezüst altali készületet, 's 60000 rubelt ajándékozott; Báro *Sakken* titkos tanácsos úrnak, a' *Newsky Sándor* vitézi rendjének tzimerén kívül, egy szép jószágot 10000 rubelt, és hólta napjáig 3000 rubel pensiót; *Lamsdorff* és *Koselhoff* General majóroknak, *Farsukoff* Brigadérosnak, *Murawioff* Obersternek, *Budberg*, *Murawioff* és *Krestowski* Oberstlajtinántoknak egyen egyen 6000 rubelt, 's holtig való 2000 rubelből álló esztendei penziót. Ennekfelelte sok gárda tilztek nagyobb gráditsra emeltettek.

Magyar Ország.

Pápáról Márt. 12-dikén. E' folyó hólnapnak 3-dikán a' kerelztényi egymás türésnek jeles példája történt, K. Sz. *Köszeg* városában. Meg halván t. i. ottan lakozott Tekintetes, és Vitézlo Csernelházi *Csernel* kapitány úr, a' ki az egész városban egyedül maga volt a' Reformáta valláson, a' Catholicusok minden harangjaiknak meg vonásával, az Evangelikusok egész oskolájoknak és TT. Prédikátor uraiknak ki késérésével tették meg a' meghólt testnek a' tilzteleket, mellyet a' Pápai Református deákok szép hármóniával vezették a' temetőbe, 's többen kísérték 6000 embernél.

A' temetőből a' népnek és uraságnak nagy része az Evangelikusok templomába bé ment, holott a' nevezett deákok ismét szép hármóniás énekléssel, Tilzt. *Barkassi Szetsödi* Prédikátor úr halotti prédikázióval, T. *Márton István* és *Láztai József* Pápai Professor urak, amaz halotti orázióval, e' pedig szép bútsúztató versekkel tették meg a' végső tilzteleket, a' halgató sokaságnak olly megelégedésével, hogy ámbár estéli 8 óra tájban lett legyen vége ezen szomorú pompának: még is akkor is nehezen óztlott el a' figyelmező gyülekezet.

A' meg bóldogúlt kapitány úr kiváltképen az által hagyta örök betsben emlékezetét, hogy a'

Pápai Reformatum Collegiumnak egy olly válogatott könyvekből álló bibliotékát hagyott, melly könnyen meg ér 1000 tallért; e' mellett 1000 forintból álló fundatiót is adott melléje, mellynek elzöndönként járandó intereséből szaporítani lehessen azon könyvtárt.

Jászberinből 26-dik Febr. A' melly mértékben uralkodott közöttünk ennekelötte a' vallás külömségéből származott egymástól való idegenkedés, épen olly söt nagyobb mértékben vagy most a' keresztényi egymást el tüzés és felebaráti szeretet. Ennek valóságos példája történt a' mai napon tartott köz gyűlésünkben, mellyben a' *Jász-Kiséri* Tiszt. Plébánus úr kevés számú halgatóival egyetemben egy kéro levelet nyújtott bé a' Nemes *Jász* és *Kun* kerületekhez, azon esedzven előttünk, hogy mivel romladozásban lévő templomjoknak és tornyoknak meg újítására semmi fundusok nintsen; tehát mi magistratuális tisztek és szabad helységek küldötjei tsinaljunk egymás között keresztényi collectát. Melly kérését igasságosnak lenni találván, önként 's leg ottan 100 tallerra szaporítottuk a' köztünk öszve szedett költséget, olly formán, hogy a' mi Református tiszt társaink semmivel sem vóltak alább valók az adakozásban, mint mi Catholikusok. Tsak eből is kitettzik, hogy mi egyformán szeretjük egymást, mellynek leg főbb oka ez, hogy a' mi jó fő kapitányunk is egy formán szeret bennünket.

Jász-Berényből Böjtmás Havának 10-kén.

A' *Jász*, és *Kun* kerületek a' Felséges Királyi Helytartó fő hertzeghez, mint Grófjokhoz, és Birájokhoz gerjedező szereteteket, 's buzgó mély tiszteleteket azzal nyilatkoztatták ki tegnapi, mint a' tisztelt királyi fő hertzegnek születése napján, hogy a' kerületben lakozó némelly magistratuális tiszt urak a' magok Helytartói fő Kapitányokkal, Tekintetes *Rákosi Boros Sándor* királyi Tanácsos úrral, 's *Jász-Berény*, *Jákohalma*, és *Dósa* neve.

zetű közönségeknek előjáróival, *Jákóhalma* helységében egyben seregelvén, ottan elsőben is ő Királyi hertzezségének hofzsa, és szerentsés életéért dob, trombita, 's egyéb kari musikák ékes hangzási mellett, a' mozsaraknak pedig többfözi durrogtatási alatt, azon helységnek ékes templomában énekes Sz. misét szolgáltatóván, buzgó áhatatossággal könyörögtenek. Onnét annakutánna e' napokban el készült jeles tsatornához, melyet *Jászberény* várasa, *Dósa*, és *Jákóhalma* közönségei, a' *Tarna* vizének egyenesebb, és sebesebb folyása okáért, ugyan *Dósa* és *Jákóhalma* közt, majd nem ezer öl hofzására, 's öt öl szélességre ásattanak, és mind a' két partyait szép egyenes sorra fűz-fa karókkal be ültették, számos fzekereken egész musikával ki rándultak. A' hol is midön szemes meg vizsgálás után nyilván tapasztaltatott, hogy e' tsatornán a' viznek kellő sebességgel való le folyása már is szépen meg nyeretetett, e' mellett rajta a' nevezett 3 közönségnek valóban egy derék, szép, és jó munkát tettek; mind meg betsülhetetlen hafznára, mind pedig érdemlett ditséretinek meg adására leg ottan a' helynek színén arról gondolkodtak, hogy ezen tsatorna mi módon tétethetne nevezetessé. Mellyre csak hamar azt találták fel, hogy a' Felsőges Királyi Helytartó hertzegnek, kinek úgy is azon napon, születése napját illy szép gyülekezettel tisztelték, nevéről neveztesse. Annakokáért azon kegyelmes Királyi Helytartó fő Birájoknak örök emlékezetére, de kivált természeti jó, és szép erköltseinek fel magasztaltására, az említett tsatorna fő kapitány *Boros Sandor* úr által egy rövid, és ezen innepre alkalmaztatott befűzdben fenn szóval, dob, trombiták vig harsogási, 's a' mozsaraknak mezfüre el hangzott dörgései között, nagy örömmel, és gyakori *Éllyen!* kiáltással *Jósef* tsatornájának neveztetett, és hivatni rendeltetett; végre *Jákóhalmi* érdemes plébánus, Tiszt. *Rigó Ferentz* úr által az egész gyülekezet nagy szives-

séggel meg vendégtetvén, minekutánna az ebéd alatt jó hegyallyai borokkal meg töltetett poharak a' Felső Császárnak, és *Jósef* fő hertzegnek egészségeért elköszöntettek, az illy szives és édes kívánságok is mind annyifor dob, 's trombiták által hirül tétetvén, a' mozsaraknak ki sütögetéseivel bé fejeztettek.

Ez már második tselekedete többször említett fő kapitány úrnak, melly által a' Felső uralkodó Házból egymás után következett két fő hertzegeknek neveket a' *Jászoknál*, és *Kúnoknál* ekképen is örök emlékezetben meg tartatni igyekszik. Mert ez előtt három elzöldővel is boldog, és dicsőséges emlékezetű jó Nádor Ispánunknak Felső *Leopold* fő hertzegnek örök emlékezetére itt *Jász-Berényben*, szinte a' város közepén a' *Zagyva* vize mellett egy igen kies szigetetskét *Leopold* szigetének nevezte, és máj napig is ezen szép névvel neveztetik.

Elegyes Tüdsítések.

Stanislaus Augustus volt Lengyel Országkirály egy levelet vett az Orosz Császárnétól, mellyben királyi méltóságához illendő elzöldőről elzöldőre való pensiót ígért nékie, 's e' mellett szabad tettzésére bizta ott lakni, a' hol nékie tétteni fog. — A' *Niester* folyó vize mellett öszve gyűlt Orosz ármadiának Gr. *Suwarow* Feldmarsal tétetett hadi fő vezérjévé, mellyből azt a' következést húzzák ki az újságokra ásetőző emberek, hogy a' *Petersburgi* udvar és a' fényes *Porta* közt háborúság lészzen. — Tsak ugyan *Mártiusnak* első napján kezdődött el *Hágában* a' *Batávia* republikának nemzeti gyűllése. — A' *Párisi* Directorium 1500 millió livert szánt az idej táborozásra — *Jourdan* Generális tiszteletére fényes bál tartatott *Aquisgránban* Febr. 26-dikán. — A' *Rénus* túlsó partján fekvő Prussziai tartományokra 150000 eröltetett költsönözést vetett a' *Párisi* Directorium,

mely summát kész pénzben tartoznak le fizetni. —
 Mart. 10 dik napján ment *Regensburgon* kereltül
 a' *Károly* fő hertzeg bagázsiája. Ugyan ott egy-
 néhány Cs. K. lovas és gyalog tsuport katonaság
 által masirozott, minekutánna nyugalom napot
 tartottak volna. — A' *Batáviai* republikának mos-
 tani flottája 22 linea hajókból, 30 fregattékből, és
 22 apróbb rangú hajókból áll — Az assignátákat
 készítő műhely és eszközök el rontása által 800
 személy fosztatott meg kenyerétől. Még most is
 nagy betstelenségben vagyon Fr. Országban a' pá-
 piros pénz, úgy annyira hogy 24 liver pengő pénzért
 3000 liver papiros pénzt kell fizetni. — A' *Livor-
 nói* kikötő helyben minden nap sok gabonával
 meg terhelt hajók futnak bé. — Az *Oranai* örö-
 kös hertzegnek egy bizonyos udvar 24000 rubelt
 ajándékozott a' honnyaikból ki költözött Hollan-
 dus seregeknek tartásokra. — *Károly Hesszen-
 Rheinfelsi* vólt hertzeg 's mostani *Párisi* polgár
 egy közönséges Journálon dolgozik. — Azoknak a'
 személyeknek, a' kik a' Fr. hertzeg királyi kis asz-
 szony *Tempeli* fogságából való ki szabadításában
 fáradoztak, szép ajándékokat küldött a' Fels. Csá-
 szár. — A' *Koppenhágába* küldetett Fr. követet,
Grouvelle polgárt Febr. 24-dikén közönséges és
 első rangú követnek lenni meg esmérte a' *Dániai*
 király, és a' mint a' hir foly, *Waltersdorf* Generálist
 fogja a' Fr. republikához követségbe küldeni. —
 Néhány északi Birodalmak, Spanyól Ország és a'
 Fr. republika közt egy kereskedést tárgyazó új
 állíantzia vagyon munkában. — A' *Helvétziai* ha-
 tárokon, nevezetesen *Bázel* körül, nagyon vigyáz-
 nak a' Frantziák.

A' *Württembergi* hertzogségben egy szegény
 asszony 2 elztendő el forgása alatt 7 élő gyerme-
 ket szült e' világra, mely miatt férjével együtt
 nagy nyomorúságra jutván, midőn egyetlen egy
 tehenkéjét szükségből el akarta volna adni, az
 uralkodó hertzegné által szépen meg ajándékozta-
 tott. — *Reichenbachban* egy felső *Palatínatusi* hely-

ségben Febr. 24-dikén egy 108 esztendőös ember holt meg, a' ki soha életében beteg nem volt, soha orvossággal nem is élt, és életének utolsó napjáig mindenkor friss volt, mindenkor jó izzel evett és ivott, hanem utolsó négy esztendeiben nagyotkát hallott.

J e l e n t é s.

Ama minden eddig közre botsátott újabb és régibb katekismusok közt leg közönségesebb tiszteletre emeltetett *Hannoverai* katekismus, melyet 1791-ben adott ki leg elsőben B. eml. Superintendens *Koppe Benniamin* úr; már magyarul is ki jött illy titulus alatt: *Keresztény katekismus, hozzá adatott rövid vallás históriájával, Ének versekkel és szükséges könyörgésekkel egygyütt. N. Győrben 1796.* Ennek fordítója és ki adója *Pápai* Professor *Látzai József* úr. A' nyomtatás ugyan elég bő kézzel és kiméltetlenül esett, az honnan szinte 19^{árkusokra} terjedt; de hogy annál köz hasznóbb lehessen még is a' munka, igen igen óltsóra, u. m. 15 xrra eresztetett egynek egynek az árra. Ez azért jelentetik, hogy a' kinek felesebb exemplárokra volna szüksége, azok eránt magát Pápán a' *kiadó* Professor úrnál, ha lehet, szabad postán, jelenteni méltóztassa. Egyebek pedig külön exemplárokat itt Pápán a' könyvkötő uraknál, Győrben *Miller úrnál* találhatnak. —

* * *

A' következő számú coperták alatt járó M. Kurir Erd. Olvasóinak küldöm a' mai, és következő postákon a' Magy. Almanakot: 17. 112. 491. 520. 530. 533. 534. 536. 542. 543. 545. 561. 562. 567. 578. 580. 581. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 606. 608. 609. 612. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 631. 632. 636. 641. 642. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. — Mind ezeket bé adtam már a' postára; de a' levelek soksága miatt nem egyszerre, hanem részenként, 10 15 darab egy postánapon fog le küldettezni;

O D E

A D

SERENISSIMUM ARCHI-DUCEM

C A R O L U M,

DUM AD RHENANAS CAESAREAS COPIAS
ADVORSUM GALLOS DUCENDAS, SE SE PARARET
MENSE MARTIO ANNO MDCCXCVI.

— — — Jam litui strepunt
Jam fulgor armorum fugaces
Flammat equos, equitumque vultus.

Horat. L. II. Od. 1.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ad arma! rursus Mars vocat Austrius
Durata bello pectora Pannonis,
Dacique, Bojique, et frementes
Imperio glomerat catervas.

Jam miles ardet: flammeus igneus
Jam fundit iras: jam properat vagi
Sulcare Rheni tergora: ardet
Sanguine diluere arma Franco.

Clarus triumphis *Carolus* emicat,
Accendit ignes pectoribus virum,
Ceum cum cruentus Mars in hostem
Intrepidas rapit ire turmas.

Vir iste pulchris fulget adoretis,
(Bellona (a) quondam nexuerat Viris,
Virtute bellorum Inclytis) it
Arma sequi, et volitare Rheno.

Hunc ut sereno vidit ab aethere
Tonans olympto Jupiter arduum,
Et fulguranti crista ovantem
Quadrupedis dare calcar armo;

Haec inquit: „Alto Concilio Deum,
„Jovique visum est: fausta beatitas
„Protendat alas: sat nefasto
„Esse datum sceleri, atque Franco.

„Faedata Regum sanguine dextera
„Sancto! quid audet Gens fera! barbaro
„Non mos hic Afro, consecrata
„Numina commaculare terrae!

(a) *Ornatur Archi-Dux Carolus Ordinis militaris, quem immortalis memoriae Maria Theresia fundaverat, insignibus.*

- „Leges avitae conciderant: nefas
 „Altum volatu sustulerat caput:
 „Nil hic honestum: nil decorum,
 „Sceptra tenet furor, ira, flammae.
 „Miscentur atro flumina sanguine,
 „Spumas rubentes jam Ligeris rotat,
 „Miratur Arar: se stupescit
 „Sequana sanguineis in undis.
 „Consersa Patrum sanguine limina,
 „Custodierunt qui studium probi:
 „Nati parentum se cruore
 „Commaculant, rabida ora tingunt.
 „Quassa est vetusto relligio gradu:
 „Delubra summi diruta Numinis:
 „Contempta caelorum potestas,
 „Aequus honos jacet usque Divum!
 „Vidi revelli cardine januas Cluj
 „Fani, quod almo saecula Numini
 „Struxere: vidi sacra spargi
 „Thura solo: vorat ignis aras.
 „Stat ira menti: *Fulmine conteram*
 „*Gentem nefandam!* dixi. Amica
 „Sed voce Juno: *Haec vindicare*
 „*Caesareis aquilis omitte.*
 „Esto. Probatis *Carolus* intonet
 „Pulcher triumphis: conterat agmina
 „Franci rebellis: Caesarem iste,
 „Sic placitum superis, adoret.”

Haec dixit alto Jupiter aethere:
 Plausere Divi. Tollitur alite
 Teli ministro: fervet ira, et
 Stellifero crepat axe dextrum.

Cecinit Nitriae 1796.

Fid. Ladon, Poëta Arcas,

é S. Piis.

VOTA AD SALUTEM

PRO

DIUTURNA INCOLUMITATE

SERENISSIMI PRINCIPIS ARCHI - DUCIS
AUSTRIAE

JOSEPHI,

LOCUMTENENTIS REGII PER HUNGARIAM

BCU Cluj / Central University Library Cluj
CONCEPTA

AD DIEM EJUS NATALEM IX.
NOMINIS VERO XIX. MENSIS MARTII,

A B

JOANNE CHRYSOSTOMO HANNULIK ARCADE.

ANNO MDCCXCVI.

Sunt ista nobis gaudia nata die.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Summis, et imis sollicita prece
Vocata prodi nunc nivea *Salus*
De nube, Budenses revisens
Principis egregii Penates!

Malasque febres eluere efficax,
Tristesque morbos trans mare Creticum
Propelle, ne vis saeva laedat
Dulce decus, columenque nostrum.

Odisse natum crimina, et otium;
Purosque mores urbibus addere
Edicto, et exemplis laborans,
Et pretium reparare Musis.

Pro quo cruorem fundere prodigi,
Si res juberet, fataque poscerent,
Cives Tibi aras dedicabunt
Cespite de viridi perennes.

Colore pictam purpureo rosam,
Quae dudum in horto est incola Regio,
Si frigore enato per auras
Usserit acris hyems, dolemus.

Vel si fluentes arboris e cavo
Vitri instar undas sordibus inquinet
(Pagi levamen grande lassi)
Dum se hilarat petulans juvenus.

Ut non querelas eliceret dolor,
Pallensque morbus? Principis inprobo
Qui membra praedaretur aestu,
Quo incolumi populus vigemus.

Tutela praesens o! bona sis *Salus*,
Numen precantes si colimus tuum,
Et publicae natum Saluti
Principem ama incolumen tucri.

Nam te Magistra diffugiunt vices
 Languorum inertes, tu maciem procul,
 Et pestium formas nocentes
 Alma abigis, facilisque Mater.

Tuam medelam pallidus horruit
 Semper coloris raptor, et artuum
 Hostis latens, morsuque dirus,
 Monstrum Erebi furtale, morbus.

Sensitque quantum praesidio potes,
 Sive obstinato dum capitis modum
 Ponis dolori, sive venas
 Ad solitum revocas calorem.

Tu Diva rectrix imperio tenes,
 Nutuque servas fata dolentium
 Membrorum, et absistis fugare,
 Aut subito cohibes, periculum.

Si faustitatem Pannoniae Patris
 Suffulcit aequi munere, si fora,
 Artesque, si Templorum honorem
 Consilioque, humerisque versat

Josephus; omnis se tibi Civitas
 O Diva! flectit dedita Pannonum; et
 Capaciori thus acerra
 Obligat, et meditatur aras.

Audimur. En jam nube volat *Salus*
 Mansura Budae. Supplicibus favet
 Vocata; felix portat omen
 Textem hedera viridi coronam.
